

שורצברט, יצחק (איגנצי) (1888-1961)

(Ignacy Isaac Schwarzbart). מדינאי ועסקן ציוני. ש' נולד בחשאנוב (Chrzanow) שבאיזור קרקוב (פולין). היה עורך-דין, במלחמת-העולם הראשונה עבר לוינה, היה קצין בצבא אוסטריה ובסוף 1918 התגייס לצבא הפולני.

אחרי המלחמה חזר ש' לעבודתו המשפטית והחל לעסוק גם בעיתונאות ביומונים ציוניים ביידיש ובפולנית. בין שתי מלחמות-העולם היה ציר בכמעט כול הקונגרסים הציוניים מטעם הציונים הכלליים, חבר בוועד-הפועל של הקונגרס היהודי העולמי, ופעיל בסיעת החברים היהודים במועצה העירונית בקרקוב ובהנהגת הקהילה היהודית בעיר. בנובמבר 1938 נבחר ש' לציר ב'סים'

(Sejm; פרלמנט) הפולני מאיזור קרקוב.

עם פרוץ המלחמה בספטמבר 1939 יצא ש' את פולין עם הממשלה הפולנית, הגיע לרומניה ומשם לצרפת, שבה הוקמה 'ממשלת פולין בגולה', וש' מונה לחבר במועצה הלאומית הפולנית בגולה. ביולי 1940, לאחר כניעתה של צרפת, עבר ש' ללונדון שאליה העתיקה הממשלה הפולנית הגולה את מוסדותיה.

בתחילת 1940 יסד ש' את כתב-העת לענייני יהדות פולין Przyszlosc ('העתיד'). תחילה הופיע כתב-העת בפריס ואחרי-כן בלונדון. בינואר 1940 הקים ש' בצרפת את 'הוועד המארגן של נציגות יהדות פולין'.

בשנים 1940-1946 פעלה לשכתו של ש' כלשכה של חבר המועצה הלאומית של הרפובליקה הפולנית וכן כלשכתו של בא-כוח הנציגות של יהודי פולין. נשתמר ממנה ארכיון עשיר, שהוא מקור חשוב לתולדות שואת יהודי פולין וליחסים בין יהודים לפולנים במלחמת-העולם השנייה. כול שנות המלחמה ניהל ש' יומן, והוא תעודה היסטורית חשובה.

בשנים 1940-1946 המשיך ש' בעבודתו הפובליציסטית ובתנועה הציונית, וכן היה פעיל למען הפליטים היהודים בבריטניה. ב-1946-1961 חי ש' בארצות-הברית ופעל בקונגרס היהודי העולמי. הוא פירסם כמה חוברות על מרד גטו ורשה (ראה ביבליוגרפיה).